

Justicia Social

15 cts.

SETMANARI SOCIALISTA

Redacció: Pl. 11. - BARCELONA

Cal ajudar a l'home a rompre les cadenes de l'individualisme i del materialisme: la propaganda de la unió universal és verament necessària.
M. GORKI

L'ÀNIMA DEL COOPERATISME

Sovint hem vist a casa nostra devots fervents de l'ideal cooperatista que, amb la millor bona fe del món, desitjant convertir el poble a les seves doctrines, han preès enlluernar-lo parlant-li solament dels avantatges materials i dels guanys econòmics assolibles amb la pràctica del cooperatisme.

Creiem equivocada aquesta tàctica: Adreçant-se només a comoure el natural afany de millorament domèstic dels treballadors aclaparats per les enguines de la misèria, mentre podien atraure al seu costat als homes limitats, aptes solament per reaccionar amb l'esperó d'un profit material, posaven a l'altra banda, convertint-los en enemics irreductibles, als homes d'ànima més riberla de santes rebeldies, a les mentalitats més selectes del camp productor, els quals temien la veu del cooperatista com si fos el cant fetiller de la sirena, i en fugien horroritzats, creient que la placida tebior aburgesada de l'ambient cooperatiu no hagués de servir per a ofegar el seu esperit de lluita, matant el seu idealisme a canvi d'un plat de lentilles.

Agrupar entorn de les Cooperatives homes solament moguts pel petit interès del petit guany, fóra una mala obra. Els que propaguen el cooperatisme sota aquesta llum purament mercantil, convertint-lo en una mena de «tònic reconstituent» de la eixorca virtut cristiana de la resignació, mostren que no han sabut capir a veritable entença de les mateixes doctrines que sustenten, alhora que posen al descobert la mesquinesa de les seves ànimes i el seu desconeixement de la natura humana.

El cor del poble conté tresors il·limitats d'abnegació, de bondesa i de humana solidaritat, i més que pels mòbils materials és fàcil d'encendre i abrandar per aquelles raons cordials que la raó no coneix pas. Que pocs sacrificis ha fet la humanitat per la conquesta d'un immediat benestar! Contrariament: Quanta sang inútilment generosa no ha fecundat la terra per somnis puerils, per ideals absurdes i per quimèriques utopies!

Així creiem nosaltres que han fet obra gairebé negativa aquells «cooperatistes de tota la vida» que han mantingut a ultrança la neutralitat ideal de les cooperatives, i per això ens plau vivament que ens parli amb un altre llenguatge un cooperatista tan competent i assenyat com el company Farré.

No s'ha de caure, certament, en el perill igual de convertir les cooperatives en sordids cassinets polítics de barriada, amb remorsos fanles de xamelo i espaventable silenci espiritual. No volem dir res d'això. Les cooperatives no han d'estar formalment adscrites a cap partit polític, ni han de servir d'escambell a cap d'aquests «prohoms» de districte que pròdigament es troben arreu, «disposats sempre a sacrificar-se generosament» pel bé públic, «acceptant» una investidura parlamentària o regidoresca. No volem dir això. La doctrina cooperatista no pot ni deure absorbir la política, ni deure ser absorbida per ella. La doctrina cooperatista ha de subsistir íntegrament l'home i les infinites inquietuds humanes. Parlem de la política en el sentit més noble i elevat, com d'aquella escència única que pot infondre un contingut ideal i humà en el cooperatisme, esguardat pels altres com un simple instrument pràctic d'aquella economia que el càlid espiritualisme de Ruskin havia denunciat per insuficient, com la ciència llòbrega—the dismal science—que cobeja només l'acreciment de les materials riqueses, ignorant que la societat fretura tant o més de riqueses morals.

Compadim als pobres «cooperatistes i res més» que entré tutti i bescabrilla es limiten a parlar del temps i del futbol, evocant interiorment «aquella costellada» que aniran a fer quan arribi la hora del repartiment de fi d'any. No poden interessar-nos.

Nosaltres, però, ens sentim, sincerament agermanats, al costat de tots els cooperatistes de sensibilitat afinada que, per damunt de tot, esguarden el seu fogar corporatiu com un medi per l'enfortiment de la seva consciència de productors explotats, i un valuós instrument per assolir la capacitat tècnica necessària per regir el futur govern de la Societat. Si el cooperatisme no és un caire conscient i franc del socialisme, no és res. La Cooperativa Socialista, però, devé una veritable casa del poble i la millor escola de civisme.

Tinguem sempre presents aquelles paraules de l'Orani: «Els primer fundadors d'una cooperativa foren certament un grup de poetes i de sacerdots que, en el camp comercial, per comptes d'una botiga alçaren un temple.»

Convertiu en TEMPLES les botigues ròneguetes, i encenguen, amics, en cada una de les vostres Cooperatives, una llàntia a l'ideal alliberador.

LA VIDA A LES BARRAQUES DE BARCELONA

BARRACÒPOLIS

Fa pocs dies hem tornat a veure Barracòpolis (1). Tenim por que l'ordre dictada per l'Alcaldia referent a la destrucció de les barraques antihigieniques s'hagués complimentat en tots els indrets de la nostra urbs i devaluem per la Riera de Magoria amb el cor encongit, pensant-nos veure sobtadament al davant de una reproducció de l'actual Yokohama—tal com ens la han mostrada les fotos horripilants dels setmanaris gràfics.

Més no; heu-la aquí intacta! Què dic intacta... corregida, emperorada y aumentada! En efecte, la pobra ciutat ha sofert una mutilació que ha servit—semblantment a les intervencions quirúrgiques tardivament fetes en els crancs—per a fer-la créixer més monstruosa. El Foment d'Obres i Construccions—segons ens diuen uns barraquenyos—s'ha incautat d'una part dels terrenys de Barracòpolis i ha fet destruir una cinquantena de barraques per tal d'edificar en el seu lloc un gran taller. Però s'ha produït el mateix fenomen que anunciava el Dr. Pons Freixas: la reconstrucció penosa d'allò destruït. Efectivament, un xic més enllà, la «neoplàsia» ha produït «metàstasis», és a dir, grups de barraques més miserables encara que les primitives, que envolten Barracòpolis a manera de satèl·lits, constituint els seus Poble Sec, Hostafrancs, Hospitalet, Horta, etc. Ara, doncs, res i l'antic Barracòpolis per a ésser considerada com a gran ciutat: inclús té pobles agregats.

Coincidint amb aquest augment de la seva població—doncs no cal dir que cada un d'aquests grups erràtics ha servit de nucli proliferau de nous barracomes—hem observat actualment un esboc de diferenciació de classes, abans inexistent, i que n'és de curiós veure com es reproduïx la història de la Societat en aquest

LA CRISI ANGLESA

El financer.—El programa laborista és una absurditat. No és possible que els pobres propietaris puguin minvar les seves riqueses.

El capitalista.—Aleshores, com ens ho arreglarem?

El financer.—Es molt senzill: pujant el pa o rebaixant els jornals.

poble que, obligat per les exigències del medi, evoluciona amb una velocitat mil vegades més gran que la normal.

La història de Barracòpolis constitueix, en efecte, una visió kaleidoscòpica del procés de plasmació de la nostra actual organització social i no podem per menys de brindar el seu estudi, interessantíssim, als eminents historiadors i sociòlegs del nostre país. Ara, no obstant, sols ens interessa fer constar que a Barracòpolis existeixen ja dues menes de gent: la aristocràcia, habitant en el «Broadway» de la ciutat, és a dir, en el carrer central on es troben reunides les principals botigues com són, p. ex: la sastreria «La perfecció», la «Perruqueria Ideal», «Al buen vino», «Oy no se fia mañana sí», etc... I la plebs, que creix en densitat a mida que ens allunyem d'aquesta via. Els aristòcrates de Barracòpolis són, a la vegada, nous rics. Gairebé tots ells han conquerit la seva superior gerarquia fent el següent brillant iniciu negoci: llogar terrenys per 4 pessetes mensuals els 20 o 30 metres quadrats, gastar-se 70 o 80 duros en el col·locar-los fent una mena de caixa de justes canyes i cartons... i cobrar 6, 7 o 8 duros mensuals per l'allugament d'aquest espai.

Com sigui que la demanda de barraques creix diàriament i els lloguers augmenten pari passu amb ella, ens trobem, p. ex., amb un matrimoni que ens explica aquest cas: paguen 5 duros mensuals per una capsa en l'interior de la qual cap amb prou felicitat un llit estret. A la nit la dona es despulla sobre el llit i el marit es queda a la porta esperant torn. Com sigui que la capsa està a punt de deslluirar està fent actives gestions entre els veïns per tal de trobar un lloc per uns dies, a canvi de la seva barraca, a fi que la mulier s'estalvi la vergonya de tenir un part a l'aire lliure. No cal dir que aquesta bona gent no «posseeix» altres bens mòbles que el llit i una maleta col·locada dreta d'aquest. Mengen on i quan poden i quan plou, anc que siguin les 12 del dia, no els queda més remei que ficar-se al llit i posar un parell de diaris a sobre del cobrellit per tal que no se'ls mulli amb l'aigua que cau per les goteres.

I bé—diràn alguns—això deuen ésser exageracions, la gent no deu viure tan malament quan no solament no marxa d'allí sinó que es baralla per a quedar-s'hi. Qui tal pensí oblidà que l'home ultradesperat és l'home que ho sembla menys, és l'home que ha caigut en un estat d'indiferència absoluta per tot allò que pugui passar-li i es summergeix en una passivitat semblant a la de molts animals inferiors que es veuen irremediament perduts. No heu vist el poble rús morir de fam sense fer res per a evitar-ho?

Però els efectes terribles d'aquesta manera de viure dels pobres barraquenyos no són pas amagats i qualsevol pot veure'ls amb tan sols considerar les seves cares. No obstant, vull, amics meus, donarvos una palesa prova de que tot el que he dit és veritat. Aquesta prova me l'ha proporcionada la enquesta que el «Servei d'assistència social dels tuberculosos», creat i sostingut per la «Mancomunitat de Catalunya», està portant a cap entre els malalts que acudeixen al seu dispensari del carrer de Radas. Jo hi he anat i els he pregat que em deixessin una fulla de la enquesta on es pugessin veure ípticament els seus resultats. Aquesta fulla, la 731, correspon a la família N., que viu a la 3.ª barraca de la esquerra del n.º 109 del carrer d'Entença. Vegem el que diu:

ASSISTÈNCIA SOCIAL DELS TUBERCULOSOS

N.º d'habitacions, 4. Habitacions de dormir, 3.

Condicions de netedat.—Dolentes, pis de terra, al sostre hi han múltiples goteres; les parets són de fusta i canyes.

Condicions de ventilació.—Bones: per tot arreu hi han esclotxes; obertures, únicament la porta i dues petites finestres.

N.º d'habitants, 7. Quants en cada habitació? 3-1-3.

¿Hi ha aigua? No. ¿Hi ha W. C.? No.

Llit n.º 1. Hist. clínica 731. Tuberculosi fibrocàscosa.

Llit n.º 2. Hist. clínica 1291. La mare; tuberculosi fibrosa.

Hist. clínica 1453. Nena de 4 anys; tuberc. gangliopulmonar.

Hist. clínica 3617. Nena 14 mesos; tuberc. ganglionar.

Llit n.º 3. Hist. clínica 1369. Nena 11 anys; tuberc. ganglionar.

Hist. clínica 3616. Nena 3 anys; adenopatia.

Llit n.º 4. Hist. clínica 1486. El pare; tuberculosi fibrosa.

En resum: pare i mare tuberculosos, 4 fills igual i un a punt de ser-ho. Voleu cosa més horrible? Doncs encara hi ha més. Malgrat els esforços dels metges del «Servei» únicament s'han pogut treure de la barraca dos dels malalts (els corresponents a les històries clíniques 731 i 1453) que han estat traslladats al sanatori de Tarrasa. Els altres—segons l'acte textual del Dr. Seix que ens ha proporcionat les dades—continuen vivint a morir a la barraca. Sabeu perquè? Doncs perquè a Barcelona, cap i casal de Catalunya rica i plena, la ciutat on s'organitzen campionats mundials de tennis, exposicions enlluernadores i es basten palaus maravellosos, on es gasten milions per a aconseguir aminorar el sotrague de certs autos i on cada dia es manegen kilos de bitllets... no hi ha cabals per a sostenir el miler de lllits que manguen per a malalts de beneficència.

Pot fer-se quelcom per a corregir aquest estat de coses? No sembla ara el moment més oportú. No obstant, en un pròxim article tractarem de llençar algunes idees que si fossin recollides pels qui les derien recollir, conduirien, potser, a la solució gairebé completa del mal de que ens queixem.

Dr. E. Mira

CRONICA HEBDOMADARIA

Política internacional

El dia 2 de desembre va fer cent anys que el President dels Estats Units d'Amèrica, James Monroe, va enunciar la famosa doctrina que ha portat el seu nom i que per tot el món es coneguda amb aquella afirmació breu i lapidària: «Amèrica pels americans». Amb tal motiu, Mr. Hughes, secretari d'estat de la gran federació americana, ha fet una llarga i detallada revista de la política internacional del seu país en relació amb aquella doctrina i aquest centenari.

No volem entristir-nos exageradament perquè l'aspecte general de la política americana hagi sigut orientat vers unes destinacions divergents de les inspiracions dels seus homes més representatius. Monroe, cent anys enrera, no podia preveure el desenvolupament fantàstic del seu país i el capgirament radical que han anat sofrint els pobles. Podia però sospitar que la seva doctrina tindria interpretacions i aplicacions variades. I nosaltres podem consolar-nos amb que malgrat la tendència impudicament absorbent que presenta la política nord-americana llenç de tant en tant, en totes èpoques, raigs de ideologia pura i encoratjadors promeses de generoses realitzacions.

El missatge de Monroe venia a dir senzillament que els Estats Units considerarien com atemptori a la pau i seguretat i uns qualssevolga temptativa de part de les potències europees d'extendre o intensificar la colonització de cap porció de territori d'aquell continent. La virtut d'aquesta declaració ha quedat plenament justificada pels seus resultats. Des d'aquella data cap nació europea ha adquirit nous dominis i un antic imperi, Espanya, ha sigut forçat a abandonar aquelles terres. I mai que s'hagin esdevingut conflictes entre les repúbliques americanes i qualche potència europea, aquesta no ha pogut perdre de vista la impressió que produïen als Estats Units les seves alegacions i la forma de presentar-les i sostenir-les.

Fins aquí la doctrina ha quedat ben sentada i ha constituït una victòria permanent de un alt principi humà. Però el capitalisme corrossiu ha minat els principis bàsics de respecte a l'indipendència de les repúbliques americanes en mantes ocasions i ha restat tot prestigi moral a la doctrina de Monroe. No'n referim als innombrables cassos derivats de danys causats a interessos més o menys lícits per la pintoresca administració d'alguna d'aquelles repúbliques. Ens referim a lo que constitueixen actes de política o manifestacions clares de una actitud renyida amb tota idea de respecte a la llei dels pobles; com, per exemple, la brutal ocupació de Santo Domingo i la oposició deslleal a la permanència i consolidació de la Unió de Repúbliques del Centre d'Amèrica.

Aquests fets lamentables i la mediatització—no sempre injustificada—d'algunes repúbliques, han creat en tots els països centre i sud-americans un ambient de desconfiança i d'hostilitat vers la política exterior de Nord-amèrica que ha sigut fins avui la causa principal del fracàs dels repetits intents de panamericanisme. Altre hauria sigut la sort d'aquestes temptatives d'agermanar els diversos pobles americans si la doctrina de Monroe s'hagués circumscrit a les proporcions estrictes que volgué donar-li el seu primer definidor i no hagués donat lloc al distingit polític argentí Drago, a proclamar una altra doctrina, més que adversa, necessàriament complementària de la de Monroe.

Els Estats Units oscil·len des dels primers temps de llur existència entre el camí dels grans ideals i el camí del més descarnat utilitarisme. El capitalisme vigorós, intel·ligent, estilitzat, comparteix el moviment pendular de la política d'aquell poble formidable amb l'evangelisme més simple i corprendor que brota del món polític i dirigent dels nostres dies. En 19 de Novembre de 1863, Abraham Lincoln, començava el seu discurs a Gettysburg amb aquestes paraules: «Fa setanta set anys que els nostres pares aixecaren en aquest continent una nova nació concebuda en la llibertat i dedicada a la proposició de que tots els homes havien nascut iguals». I gairebé en l'aniversari d'aquella data, en l'onze de Novembre darrer, deia l'ex-president Woodrow Wilson: «Innoble, cobarda i deshonrosa ha sigut la nostra política mundial... La millor commemoració que podríem fer de l'armistici en la nostra nació fora la de depositar tot interès egoista i actuar en nom de propòsits i finalitats superiors».

En els pobles democràtics sinó triomfen els ideals superiors, influeixen. Tal es el cas de la gran República nord-americana. Deshonorada per l'ambició devoradora de la seva burgesia, la seva política interior i exterior es a vegades repulsiva, no en comparació amb la d'altres estats—que força ens en aconsolaríem—sinó en relació amb els idealismes amb els quals pretenem basar-se i dirigir-se. Per això resulta incongruent i contradictòria amb si mateixa i permet que mentrentes intervé indelicadament i en benefici propi en els afers interiors d'altres pobles, el President Coolidge rebí atentament una delegació de les Illes Filipines que reclama la independència d'aquell país i pugui manifestar-los-hi que el seu Govern s'ha anticipat a aquesta petició i té ja redactat el projecte de llei atorgant la independència a l'Arxipièlac, en termes tant concrets i satisfactoris, que nou mesos després de promulgada la llei els americans evacuaran les illes deixant als filipins que decideixin la sort llur amb la més completa llibertat.

M. Serra i Moret.

En Casals a la presó

Dimarts d'aquesta setmana, el nostre amic estimadíssim en Francesc X. Casals, company de JUSTICIA SOCIAL, fou detingut al despatx on treballava i conduït a la Presó Model sense poder-se acomodar dels seus. Els treballadors de Barcelona, com tots els ciutadans, coneixem i estimem prou bé l'obra generosa i vastíssima d'En X. Casals, perquè tinguem de retrobre la ara. El record de la seva càlida i noble intervenció en la campanya contra el terrorisme, en hores de total abjectió i enviliment, quan la tragèdia amenassava el més simpoble gòstic de pura humanitat, no podrà esborrar-se mai del cor del poble.

Després d'unes hores de la seva detenció, el noi, respectat i tothom. En Francesc X. Casals, amb una profunda valor simbòlica.

(1) Vegeu l'any 4 de JUSTICIA SOCIAL, corresponent al 24 de novembre d'agostany.

Necessitat d'una organització socialista a Catalunya

Exposarem l'altre dia, encara que molt superficialment, la nostra esperança de veure sorgir aquí, a Catalunya, un partit socialista que fassi sentir la seva influència en la manera d'esser d'aquest poble.

Ens proposem parlar avui de la imperiosa necessitat de que existeixi aquest organisme. En primer lloc, perquè una organització socialista constitueix en tots els països la demostració palesa de que hi batgeja un sentiment de civilitat, de llibertat i de justícia. Avui, al món, sols els pobles més bárbars estan orfens d'organització socialista.

Catalunya no haurà assolit en el concepte moral el lloc que li correspon, mentre no hagi sabut constituir aquí, en la seva pròpia terra, una potent organització que, a la vegada que constitueixi el llac de unió de tots els que aspirin a una transformació radical de la manera d'esser de la societat, agrupi al seu voltant de la seva bandera tots els que estimin com a cosa sagrada, com a cosa santa, la llibertat amb tots els seus atributs i totes les seves prerrogatives.

Aquest sentiment de llibertat, tal com el concebim els socialistes, no pot ésser nodrit més que per aquells que a l'ensems tinguin un concepte magestuós de la justícia.

I qui ha de realitzar aquesta obra a Catalunya?

Pot ésser esperat-se que la portin a cap els organismes que fins recentment han exercit una mena de monopoli en la direcció i en la educació del poble?

Pot concebir-se que la reacció, la Lliga, la Acció Catalana,

la «Unió Monàrquica Nacional», el lerrouxisme ni cap de les nombroses divisions de la burgesia d'aquesta terra fassi el més petit esforç per a donar consciència clara i precisa al poble?

Es innocent suposar-ho. Aquesta obra magna no pot ésser realitzada aquells que no se'hen cap afecte íntim per la classe treballadora, els que no s'han fet mai eco dels seus sufriments, de les seves aspiracions i de les seves misèries.

Aquesta obra sols pot portar-la a bon terme el socialisme, el qual reivindicarà degudament per a Catalunya els noms de liberal i democràtic que sempre ostentà, i que poc l'hi han anat llevant els que han tingut i tenen gran interès en fer de la nostra terra una excepció en el món, suposant possible la regressió...

Aquets, amb l'etiqueta d'un nacionalisme ridícol i totalment renyit amb les concepcions modernes, han tingut la pretensió de fer de Catalunya un poble sotmès a les tradicions, sense altra finalitat que la de restablir principis propis d'altres segles, però que: estan en total pugna amb el pensament, les tendències i les aspiracions dels nostres dies.

Per a desfer aquesta fatal obra de tradicionalisme pur, que per espai de molts anys es fa sentir a Catalunya, és de gran urgència l'acoplament de tots els que sentim anhels de llibertat, en una potent organització socialista.

J. Comaposada

Gent d'esquerra

A Catalunya existeix de temps ha un tòpic vulgaríssim i anodí: l'esquerra. Aquest tòpic l'ha usat tothom i així sentirem molts que diuen: aquí el que passa és una esquerra catalana. Altres evocant moviments preferits, purament sentimentals, elamen condolents: oh aquella esquerra catalana! Un altre us dirà seriosament: — Jo malgrat ésser de «La Lliga», soc un home d'esquerra.

Desfem amics d'una vegada aquest tòpic i aquesta vulgaritat, ja que això d'esser de la esquerra o de la dreta es sencillament una ficció.

L'esquerra espanyola de la qual parlem a Madrid és també una paraula buida de sentit. Una senzilla creació imaginària del nostre decadent parlamentarisme. No hi ha dreta ni esquerra: hi ha simplement explotadors i explotats; hi ha gent que al món hi està bé i altres que hi estan possiblement.

Això de dreta i esquerra era passador quan els pobles s'entretenien en les lluites, un bon xic ignòcents, de l'anticlericalisme o del constitucionalisme i altres coses per l'estil, però avui els pobles moderns plantegen ja les seves qüestions amb l'objectivisme de les concrecions positives, que es redueixen no ja únicament al dret de viure bé, car, com digué Zola, la humanitat ja no es refia gaire de poder estar bé a l'altre vida i, pel que pugui ésser, vol estar bé en aquesta.

Aquest desig tan just i tan humil de voler estar bé en aquesta vida, no ens el perdonarà mai ni les dretes ni les esquerres, ni els drets ni les esquerres, ni els drets ni les esquerres, que de tot hi ha en la vinya del Senyor.

Jo us podria contar un episodi pitoresc d'un senyor ex-diputat de «La Lliga», el qual, enterat de que jo en un miting l'havia qualificat d'home de dretes va escriure'm una lletra zumbentant-me, «indignadíssim», que ell no era home de dretes ni d'esquerres per la senzilla raó de que era de centre. Es tractava naturalment d'un bon home.

Paraulas, paraules i paraules.

La societat no es divideix, amics, en qüestions de costats o de centre; té una altra divisió profunda i real que ningú no pot desmentir ni tergiversar amb eufemismes ni arguments sofisticats i que és la clau del desenvolupament econòmic i del desenvolupament moral que impereix de segles i que únicament realitzarà el socialisme: la dels posseïdors i els desheretats i en mig de uns i altres, fàltem com homes de centre, que diria aquell senyor ex-diputat de «La Lliga», una classe amorfa, híbrida, incolora, però objecta pel seu

servilisme, que s'anomena classe mitja, i que fa de contrapès per a seguir mantenint el desenvolupament de que hem parlat constituint de fet, el més gran obstacle, per la seva estupidesa i miopia, al triomf de les aspiracions definitives del proletariat universal, i per tant, del socialisme. Així sí, molta d'ells són gent d'esquerra i us ho diuen satisfets, orgullosos, i fins arribaran a parlar-vos dels drets dels pobles. Però no els hi parlem pas dels drets dels homes en la plenitud del seu sentit, perquè no us entendran. Aquells homes que us tornaran de la dreta o del centre, dels que n'hi ha més.

Dexem-nos, doncs, de puerils denominacions. Nosaltres no som de la esquerra, ni de la dreta ni del centre. Nosaltres som els del recó, els oblidats, els que hem quedat sense redós perquè ens han pres la dreta, l'esquerra i el centre, i comencen a empenyer per a fer-nos lloc i obrir-nos pas.

Som del recó, però necessitem tota la sala. I la volem per tothom.

E. Saleta.

De la eficàcia de l'acció

Quan fa cinc o sis anys, parlàvem enfervorits de la eficàcia educadora de l'acció, poc no hauríem pogut sospitar que ella arribés a ésser reina i senyora de la vida pública com ho és avui, i que el seu nom arribés a ésser tant de moda. Està clar, però, que l'acció, de que allavors parlàvem, no és pas certament l'acció de què, generalment, hom parla avui. Basta dir que l'acció aquella tenia categoria, i en mereixia el nom, d'art veritable, mentre que l'acció a l'ús pot ésser definida dient que és l'acció del cop de puny.

L'acció, de la qual predicàvem la eficàcia i a base de la qual eficàcia proposàvem — érem bastants a fer-ho, recordeu? — el joc com a factor educador de la menada, mereixia el nom d'art veritable, i és molt clar; car ella consisteix precisament en la realització d'un ideal, en la tasca persistent i fervorosa per a encarnar a la realitat de la vida quelcom de superior a la realitat actual, és a dir, és una tasca de creació de quelcom bell i, per tant, és i mereix el nom de veritable art. Era per això que allavors concebíem la vida de tot home conscient i fororós de la bondat i de la bellesa humanes, com una art heroica precisament, car ella devia ésser realitzada — no hi havia altre camí — a través de la realitat i de la estupidesa ambiental. Era pel mateix que la Política era concebuda com una art també, i art altíssima i difícil, i per a la qual tan

solament homes extraordinàriament dotats, com els grans, de gran fons creators, eren aptes a bastament. En fi, homes d'acció, allavors, volia dir també forçosament homes d'alta idealitat i que posaven persistentment, aferrissadament, i també amb mètodo, tota llur energia en la realització d'aquella idealitat. Avui, per home d'acció, hom enten, en general, tot el contrari.

Retrotem tot això, perquè creiem sincerament, noblement, que en les hores difícils que estem passant i que són de desorientació, ho són també de meditació, de contrastament de tots els valors actuals, de recerques de noves orientacions, per tal de continuar opdant sempre el nostre camí. Doncs bé, puix totes les valors que cal ésser més, hi ha aquestes de les dues accions o, millor, menes d'acció que hem vist

Que la primera és essencialment necessària per a qualsevol realització de quelcom gran i bell, és evident i està demostrat ja. Algu podria fer observar que quan es tracta d'una realització heroica, d'una realització amb lluita, cal també necessàriament l'acció segona, però cal que no deixem mai de vista l'essencialitat de la primera i la accidentalitat, el valor purament circumstancial de la segona, i cal també que aquesta tingui, per tal que no degeneri fàcilment, tots els caràcters que la primera té, quan menys la serietat, el mètode, la preparació necessària i adequada. Finalment, pensem que si bé la segona pot guanyar algunes batalles, sola i la primera, degut el triomf i l'adveniment d'un nou estat de justícia, de veritable progrés humà.

Albert Sans.

De l'optimisme

CAPÍTOL VII No val a badar

El dolor moral ja és un més pertinet antagonisme. Aturem-nos-hi. En el dolor moral ppena el pessimisme la seva lògica. No hi ha pas paujatiu ni raonament per a oposar-li. Les «Il·lusions Perdudes» són el germen i la sang del dolor moral. Per a nosaltres, les Il·lusions perdudes del Pessimista seran matèria diagnosticable en aquesta malaltia de la intel·ligència.

Abatut i desesperat, el pacient dirà que no us hi canseeu, que ben perdudes estan. Nosaltres li replicarem que bé foren il·lusions, res més que il·lusions.

CAPÍTOL VIII No tingues por

L'horror i el terror, dos carres de la por, podran acàs considerar-se com a dolor moral? — Un home sà està més lliure d'aquestes tortures que un home feble. Un ignorant hi serà més propens que un enterès. Instaurat i sà, l'home estarà probablement immunitzat del fet contra el terror i l'horror.

CAPÍTOL IX Anar lluny d'Osca

Així com el turment ocasionat per la repulsió fisiològica deriva sempre, o sovint, de una insuficiència o deficiència sensorial, de la mateixa manera el dolor moral pervé sovint de una insuficiència intel·lectual. Hom diria que en tals ocasions el dolor moral surgeix de la contrarietat que experimenta

la consciència en no poder abastar la significació de certs fets banals o transcendentals que la subconsciència es complauria en empenyer capriciosament a primer terme. El spleen i altres neurosis per l'estil podrien aleshores ésser la fatiga intel·lectual d'una consciència mal equipada per a l'exploració psicològica, i aconduïda així a un fervent desil·lusionisme.

No serien doncs permeses les desorientacions. Vigileu que no us pispin la bruixola.

CAPÍTOL X La mà foradada

Hom objectarà que aquestes insuficiències i deficiències sensorials i intel·lectuals ja són una raó primordial de Pessimisme i que no pas tothom és lliure i capaç de contrarrestar-les. Diga-li que la suficiència i la eficiència relatives i perfectes amb que el seu enteniment vingué al món, les baratà el Pessimista per aquells seus dos contraris un dia de Carnestoltes en que es hegué l'enteniment. Cal desconfiar de les mascarades i de la beguda; cal, al menys, no abusar-ne. Cal sobretot dormir de fets i estar ben aixiribit de dies, a fi de no perdre ni un segon del meravellós espectacle de la vida, a fi que no et prenguin la bruixola.

Joan Sacs.

BRAYAT.—En el número 5 de JUSTICIA SOCIAL el capítol V d'aquest assaig portava per títol «l'home que es vola», co que s'ha de llegir: «l'home que es escolta».

En el capítol VI, línia tercera, se llegia: «la pudor d'una rosa», enlloc d'això, més galant: «la pudor d'una rosa».

La línia 12 i la 55

Sortosament, som poble

La línia 55 es mixta. Passa per bona part de la ciutat nova, atravesava una barriada popular, i mor en el límit del terme, gairebé en el començament dels primers camps. El públic que porta és doncs heterogeni: burgesos, obrers, menestrals, i fins alguna pagessa carregada de cistelles que s'enquibeix treballosa i efíicil en la massa compacta que curulla el tranvià. Resultat de la barreja de gent i de costums, sovint esclaten discussions, incidents, petites baralles, prompte apagats per la dosis de sentit, de fer-se'n carret, i d'ironia, que col·lectivament té el nostre poble.

La línia travessa aquesta nostra esquerra del Aixample, niu de raons bon xic heterogenia i confusa ella també. Si la Barcelona vella es l'aixopuc inmutable del ciutadà de socarrel tradicional i del petit comerciant; si la dreta del Aixample forma una aglomeració burgesa de l'alta classe mitja, i les noves barriades de torres, el paradís dels rics amb automòbil: si els nuclis perifèrics són només, gairebé la continuació menys matitzada dels antics pobles agregats; en canvi, l'esquerra del Aixample, mosaic d'elements dispersos, no té encara caràcter propi, tot hi anant-ne prenent de la seva mateixa caòtica confusió.

Es en general l'esquerra nova, llà on més abunden les famílies que a darreries de mes pateixen d'esperit. El món de ciutat que viu d'un pressupost mensual estricte, hi té una representació nodrida. Homes de carrera, empleats de comerç i d'indústria, gent assenyada i d'empenta, joves dependents noblement inquietos, noies mecanògrafes que ajuden a casa seva, tot aquest estrat mogut i rebel que treballa activament freturós de cultura i de dignificació, i que constitueix la part de classe mitja ala qual no li sobren els diners, junt amb ella, al costat, porta per porta, altra humanitat ciutadana: les mares, patis rentistes, funcionaris d'oficines, jubilats, retrats, i moltes senyores i filles de classe passiva. En aquesta esquerra del Aixample, en que, pobres que som, vivim, els elements més dispers es re-

freqüen, els extrems més oposats es contradixen, i d'aquesta barreja-barreja colorida el nucli en va prenent caràcter propi.

Ha calgut aquest assaig de caracterització topogràfica per a fer comprendre com fou per una mena de llei natural que avui en el 55, esdevingués una forta discussió entre dones, que ha costat qui sab jo que no degenerés en batalls cruentas. Era la que més cridava de les beligerants tot una senyora, de vèctit trenzellat, plena de penjares, amb un barret ple de flors i de plomes; el geste energic i dominador, la parla sonora, el despreci absolut. No es quedava tampoc curra de llengua l'altra, precisament una pagessa, portadora de cols i d'ensiam que sobriexen del cistell. Quina fou la causa inicial del conflicte? Qui podrà esbrinar-ho sentint una i altre culpar-se'n mútuament? Però el cert és que la discussió ha sigut de les virulentes; hom creia que la veritat acabaria convertint-se en projectil.

Així com quan s'allunya la tempesta, queda el soroll cada cop més apagat de la tronada, després del incident han continuat vius els comentaris. Eren precisament les dos protagonistes ofeses les que els feien, però acompanyades cada una d'una mena de cor aprobatori. De fet, el tranvià s'ha dividit en dos bandols. Hi ha sigut totseguit curiós de veure la diferència de tò entre un i altre. Jo no sé si sempre passa semblantment, però avui així era. Mentre l'escamot aristocràtic, format per un grup de dames luxoses i per dos senyors tivats s'excedia en superbia i en despreci; l'altre sector més nodrid en el que es barrejaven obrers i pageses, joves i treballadors, senyors i senyores comprensius, sector democràticament, íntegrament popular, passat el primer escalf retornava a la ponderació, i no fugia massa del seu hor. Es indubitablement un merescut el premi. Premi que arrib orgull, encara que en petita part, compartim, perquè nosaltres, sortosament, som poble.

GALDRIC

ELS HOMES D'AHIR I D'AVUI

Fourier

Fourier, és extremadament original. És encara un formidable utopista. I, en suma, alguna cosa d'extraordinari. — Cal convenir que bona part de les idees de Fourier, avui, no poden llegir-se sense somriure. — Els títols mateix dels seus llibres són quelcom de sobtador. Heu's aquí, per exemple, el de la seva darrera obra: «La Fausso indústria morcelée, ré-pugnante, mensongère et l'antidote, l'industrius tripartite, combinée, attrayente, véridique, donnant quadruple produits» (1835-1836). O bé l'altre: «Le Nouveau Mondo industriel, ou l'invention du procédé d'industrie attrayente et combinée, distribué en séries passionnées» (1829).

Però ni aquestes obres ni la «Théorie des quatre mouvements» (1808), ni el «Traité d'association demestique agricole», que hom coneix amb el nom de «Théorie de l'Unité universelles» (1822), eridaren Patència del públic, ni de les persones competents. Fourier, que es sentí sempre incomprés i isolat, aconsegui només que un petit grup d'amics i admiradors fundés una escola fourierista que en 1832 editava el seu diari, en el que col·laborava el mestre. Ningú no en va fer cas.

La influència de les idees de Fourier no ha tingut efecte sinó molt més tard. I el que queda de Fourier, és la implacable crítica de l'estat de civilització, tan actual avui com allavors. Segons Fourier, la Civilització és un dels períodes que deu passar l'Humanitat abans d'assolir l'Harmonia, o sia aquell estat social perfecte que suprimirà els mals presents, mitjançant la rehabilitació de les passions i la moral, la qual cosa permetrà d'establir les associacions industrials models d'elles filantròpies.

Fourier, assenyala amb aguda penetració els mals de la civilització. Abans que Henry George troba que la indústria, el col·lossal desenvolupament de la indústria, despoïa els camps. Això naturalment implica un allunyament de la agricultura. I les grans ciutats esdevenen els manstres que tot ho consumeixen. Així, l'home és víctima de la centralització política, del progrés de la fiscalitat, de la desaparició dels organismes intermedis, de la explotació de les comarques, de la depravació judicial i altres males que contribueixen al desenvolupament dels costums i la infelicitat del màxim nombre. I succeeix encara el pitjor: el fruit de la pena del treballador és per un amo i no per ell, el qual no té cap participació en el producte del seu treball—segons frase de Fourier.

Fourier, torna a ésser estudiat. Nat a Besançon, en 1772, després de una vida agitada, morí en 1837.

Demophil

Per ajudar a JUSTICIA SOCIAL

Segona llista de quantitats rebudes

Barcelona: J. R. D. 5 ptes.—C. A. 100.—A. H. 100 ptes.—M. R. 25 ptes.—A. M. 25 ptes.
Vilassar: E. M. 5 ptes.

Total 260.

A tota, el nostre agraiment.

Si ets conscient veuràs clarament el camí del teu deure: Com a home, has d'esser socialista. Com a obrer, sindicalista.

Per correspondre a l'interès cordial dels nostres amics i facilitar la difusió del nostre hebdomadari entre els homes que pensen i sofreixen els redactors de

JUSTICIA SOCIAL

estem treballant en la preparació d'un

NÚMERO EXTRAORDINARI D'ANY NOU

Aquest extraordinari constituirà un balanç de l'any actual, contindrà valuoses informacions, inserirà notables treballs escrits expressament pels nostres col·laboradors de Catalunya i de fora, i anirà il·lustrat amb nombrosos dibuixos dels nostres millors artistes. Tindrà vuit planes de text i gravats i

es vendrà al preu de 20 cèntims

Preguem als nostres corresponçals que ens previnguin amb tota l'anticipació possible de les remeses especials que pel dit número desitgin.

ECOS I COMENTARIS

Faèbles de temps passats

D'un cert cardinal dels, fa molt temps, un general extraordinari: —Aquest té dues querides.

L'auditor estava sorprès i pròxim a l'escàndol.

—Si replicava el dux. A Madrid té su querida Espanya i a Tarragona en querida Catalunya.

Un rei anglès, en visitar Irlanda, digué al seu President: —Jo respecto totes les llengües, però no vull que la meya es preteridxi. Posareu al costat d'aquesta llegenda la traducció anglesa.

—Síre, respongué el President, jo amb V. Graciosa Majestat no hi puc discutir.

Ninots i tot

Inaugurem en aquest número la col·laboració gràfica setmanal del company «Apa». L'art del nostre amic, únic a casa nostra, ens estalvia d'acompanyar el seu nom de cap adjectiu.

La malaltia de Gabriel Alomar

Melancolíament no hau estat confirmades les favorables impressions que roberon de Palma la setmana darrera. El nostre amic en Gabriel Alomar, president de la «Unió Socialista de Catalunya», segueix font lli, sustret per prescripció facultativa de totes les seves tasques, confiant-se, però, en un restabliment ràpid que li permetrà reopner aviat la seva col·laboració a JUSTICIA SOCIAL.

Aquell que posa entusiasme en les coses però no sab continuar, és un esteta. Aquell que continua sense entusiasme, és un filliti. Solament aquell que sap continuar sense que el seu entusiasme es refredi, aquell és un home.

KIERKEGAARD.

El concepte de la barrilla

Al marge de l'actuació dels governs de Madrid, la nostra premsa sempre hi ha posat un comentari inconfundible, revelador d'un estat d'esperit fortament característic. Nota l'actual règim, l'expressió del pensament es fa encara més difícil que mai; l'obstacle és gairebé infranquejable, però això les idees han de forçar i retorçar llur forma externa per arribar a la multitud. Com en altres ocasions — perquè ja hi estem acostumats a no pagar tirat al dret — no han mancat ara uns quants esperits ardits, que agafant l'eina de la ironia, han llenguat al carrer una fulla nomenada «de barrilla».

Barrilla, barrilla i sempre barrilla; tot ho resollem així. Quan obrirem els ulls a la vida política, i d'això ja fa una quantitat d'anys, som també davant dels nimots d'un període de barrilla. Durant molt de temps la poesia èpica i la prosa xarona es partiren tota la literatura catalanesca; l'englantina, el porró i la butifarra eren una mena de símbols. Ha anat passant el temps, i d'una manera més o menys afortunada hem anat fent barrilla, en forma de setmanaris folletons i aules. De la barrilla n'hem fet una escola, una disciplina, un programa mínim, que han professat tots els catalans, des del més tènue perdulari fins al mirífic pomelista. Grassa barrilla de burdell o sigallda brometa franciscana, pel cas es igual.

I bé, no fóra ja hora de veure fins a quin punt ens convé tanta faècia? Diem això, perquè fa temps que ens volta pel cap, que en fem un grà massa. Tenim por que aquesta mania de sotrabillar amb un acudit irònic totes les nostres gracies i desgracies, acabi filtrant-se'n pels dintres de la nostra ànima i arribi a reblanir tota la massa de les coses fortes i immortals que hi guardem, com la nostra més preuada reserva. En arribar en aquest punt del nostre article, tal volta algun lector ens titllarà de primítics, per ignorar que es precisament l'ironia una flor de la civilització, un refinament de la societat, més treballada, i que les coses més transcendents tenen sempre un caire de frigiditat. Si sí, com una regla general ho ho negarem; però aplicada a la nostra terra — on tot està per fer — ens sembla que aquestes pressumpcions de naturitat son prematures. El lector podria encara afegir que l'humor català és una cosa de qualitat viva i característica. Concedit; tota l'admiració pels nostres humoristes, tan escassos com excel·lents, però del que ens queixem nosaltres és de l'atmosfera platzeriosa que envolta totes les coses de casa. És de la barrilla perpetua, originada per aquest enorme sentit del ridicle que posem els catalans i que acaba posant-nos en ridicle a nosaltres mateixos.

Ningú no podrà negar que aquesta barrilla, sovint, no signifiqui res més que un interior optimisme sistemàtic — que diria el nostre gran Apa — una necessitat d'optimisme, de goig de la vida, un veritable sensualisme.

Aquesta és la nostra faècia, aquest és el nostre perill màxim, capaç d'apagar tots els abraçaments i d'arrisar totes les banderes. Un escriptor estranger va dir que els catalans erem més sensuals que apassionats; més resistent a un crític de casa nostra constata la qualitat sensual d'una gran part dels nostres poemes d'ara. Si observem bé els darrers vint anys de política catalana arribarem a la mateixa conclusió. Sovint hem tocat les campanes procuradores, hem sentit els bateigs del cor, hem vorejat la tragèdia salvadora, i tot plegat, una tombarella ho desfa tot: els conjurats no'n van a menjar l'arroç tranquil·lament.

Croiem que ja fora hora d'acabar aquesta manera d'oscil·lar entre les veritats èpiques i les estúpides faècies que no fan trontollar res més que el propi abdomen. Fora hora ja d'estimular als homes vers actituds més justes i humanes.

M. Vidal Gost.

Carnet d'un heterodoxe

Conversa

—Jo? Qui soc? Home, —el conegut conseller de l'establiment de crèdit X.

—Perdoni, no segueixi.

—Que?

—Vostè ja em dispensarà.

—I ara? Soc milionari?

—Milionari?

—Sí.

—Milionari i conseller?

—Vol una cosa més normal i justa?

—Passi-ho bé. Tinc moltes coses al cap avui. I feina.

I el no milionari, es corda permilla amb tota cura, salutada i s'allunya. Mica més enllà, observa amb satisfacció, que el relloige, en el seu lloc de costum, continua essent el seu fidel company.

BRAND.

Treballador!

Signes digne de la teva condició humana!

Com a home, t'has de sentir ciutadà i laborar amb el socialisme per l'adveniment d'una societat millor.

Com a productor, t'has d'aplegar dins les organitzacions obreres, i treballar pel millorament immediat dels teus germans.

Pàgina Literària

A la manera de...

... J. M.ª López-Picó
Poeta, prolífic i funcionari

EXEMPLARITATS

Mesura del temps, oblit,
el pas dels dies esborres,
i la fressa del desig:
com l'aigua damunt la sorra.

Possessió d'amistat
diàleg sense paraula;
encarament de l'esguard
(que no en perdéssim la trassa).

Cenyiríem el record
quan el seny digués: Atura't,
per servà el guany del regós,
ara que l'adéu s'allunya.

I quan els mots fossin lluny,
encara ressonarien
(com una mica de tu)
els pensaments fent musica.

Perquè al llavi, a cada instant
hi esclatés la retrobança:
—tot vianant un germà;
vos, i aquell, i l'altre, i l'altre...

ARIEL.

ACCIÓ DE GRACIES

Aquells que en mig l'orgull caminen
posant sota llur peu la vida humil,
i, tal com si fos herba, la humil,
tornant-la tota sang, amb petja vil,
que rugin i s'alegrin i et festegin,
Senyor — que en el present la vida és d'ells!
prò, jo et vui donar gracies pels que viuen,
com jo, davall ses cargues i f'gells.

Humils, sofrim la carga de la força;
sovint plorem la pena en un recó;
prò, tots els bategs nostres dins la fosca,
ressonen dins ta nit sens ions, Senyor!

Que rugin i s'alegrin de sa vidal.
L'insult cau en el buit del teu menyspreu.
El dia que vindrà és el nostre dia,
si ara sojornem sota llur peu!

Oh Sol, en nostres cors de llagues vives
remunta a sol-i-xent, amb ton esclat,
i en flors de matinada les ferides
i en cendra tot orgull i ses orgies,
a dins ta resplandor s'hauran tornall

Rabindranath Tagore.

(Interpretació de J. Carner Ribalta).

Allò que fa la valor d'un home no és pas la veritat que poseix o que creu posseir; és l'esforç sincer que fa per conquerir-la. No és per la possessió sinó per la recerca de la veritat que l'home creix les seves forces i es perfecciona.

LESSING.

Vària

Senyalen la constant atenció que *Il Concilio*, la bella revista mensual de cultura i literatura de Foligno (Itàlia), presta a les nostres lletres. Un dia inseria la traducció catalana d'un conte de Boig i Reventós; un altre dia publicava un llarg estudi sobre l'obra de Joaquim Ruyra; avui inserix un treball de Cesarino Giardini sobre Josep Carner i uns molt interessants traduccions italianes de poesia d'aquest poeta.

L'editor F. Campitelli ha fet de *Il Concilio* una de les millors revistes literàries i culturals d'Itàlia, amb triadíssima col·laboració italiana i estrangera i amb cròniques sobre lletres de tots els països d'Europa. En gran part, es deu a l'editor de *Il Concilio* la incorporació de les lletres occidentals dels més eminents autors hongaresos, com sou Frensz Molnar, Kalmar Mikszath i Mihaly Habits. Altres famosos estrangers, com Josep Conrad, M. Sadoveanu i F. Sollogob han estat traduïts a l'italià mercès a l'aculliment de *Il Concilio* i del seu editor Campitelli.

En un dels darrers banquetes del Pen Club, de Londres, associació internacional inspirada en un generós cosmopolitisme i destinada a relligar, en un pensament comú de pau i de germanor, a tots els homes liberals d'Europa, Georges Duhamel, el gran escriptor francès, ha recordat una màxima d'Epictet segons la qual no s'ha d'oblidar, si volem assolir la finalitat que desitgem, que hi ha coses que depenen de nosaltres.

Georges Duhamel entonà un cant a la llibertat de la intel·ligència, proclamant-la al davant del món carregut de cadenes i afirmant que l'ànima humana ignorava els tractats i les fronteres, per tal com la intel·ligència creadora menysprea i desemmascara, diu Duhamel, els manlles de la tableria criminal. Abans, però, l'il·lustre escriptor va dir als seus col·legues del Pen Club:

«Durant cinc anys he recorregut l'Europa, interrogant els homes, les ciutats, les nacions. No us admiraré pas si us confesso la meua angouxa i la meua certesa creixent: crec que

Subsidí a la maternitat

Totes les obreres han de saber si estan inscrites al retir per la vellesa, requisit necessari per sol·licitar, per mediació de la «Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis» o similar, la subvenció de 50 ptes. que l'Estat dona en l'època del part.

«Ficà preparant una nova i odiosa Estat Mitjà i que ens cal tenir un d'aquests períodes de barriada moral i material durant els quals l'home de seny, desapersegut, no té altre remei que el de llançar-se en la soietat per salvar, al menys, amb el seu treball, algunes miques de civilització.»

No compartirem el pes de Josep Duhamel, però meditem sobre les paraules estentant-que tan podrien per a que no arribem a realitzar-les.

A París, quan ja les multituds començaven a oblidar-lo, La mort Steinen, el gran artista. Entre nosaltres ha comentat la seva mort el nostre amic Marius Aguilà, en un *Eco* del qual reproduïm les línies següents:

«Com el nostre Nouell, Steinen estimava tots els miserables i tots els espellits. A Mèxic, diuen als homes del poble, els *ralos*, però així com Nouell els dibuixava cercant el cantó pintoresc, Steinen hi posava tota la seva pietat de cristià subversiu i tota la seva rabia d'evangelista de la Social.»

I més endavant, Marius Aguilà afegix:

«Steinen és la pietat insurgent. Ha furat un país — deia la llegenda d'un dels seus famosos dibuixos. I la gent del carrer, amuntada, pegava amb els punys, amb els bastons i amb els paraguants, al pobre home que havia furat un país. En un altre dibuix, uns vaguesos comptaven els socors enviats als obrers... — I el ciutadà ministre, que ha enviat — preguntava un... — Tres mil soldats — responia un altre.»

«I així sempre. Així en totes les injustícies i en totes les fams i en totes les persecucions. Venia directament del cristianisme primitiu, però d'ús a l'ànima vint segles més d'angouxa.»

JEMAND.

Ateneu Socialista de Barcelona

Conferència del Sr. Salas Anton. — Dies passats en el saló d'actes de l'Ateneu Socialista (Pau de la Creu, 14) el distingit i entès company, en Joan Salas Anton, va donar una conferència sobre *La representació proporcional*. Va fer una llarga i documentada història dels sistemes de sufragi des de llur origen a través dels temps i dels diversos països, explicant clarament llur aplicació i efectes. Va examinar la equitat i la essencial democràtica de cada un dels sistemes advocant pel del *quocient electoral*, amb un col·legi únic en tot el país a l'objecte que totes les minories obtinguessin representació en el parlament.

Nombrosos públics van assistir a la conferència de la qual la premsa d'esquerra s'ha ocupat amb merescut elogi.

Rebi l'estimat company Salas Anton les nostres felicitacions.

Folletons de JUSTITIA SOCIAL

22 de desembre 1923

"ELOGIO DE LA INQUIETUD"

Ernest Winter Blanco, l'ha fet en un llibre de 240 pàgines en octau, ben editat a «La Neotina». El llibre està escrit de cara a Espanya. És fruita de l'hort de la *Institución Libre de Enseñanza*. L'autor declara palesament: «Molts devem a D. Francisco Giner de los Rios el capdell d'inquietud que posem» (pàg. 77).

La franquesa, la sinceritat, la valentia són les qualitats obresolubles en tots els passatges de l'obra. Els múltiples aspectes de la vida social espanyola són fuetjats per l'autor amb una severa honestat. Demuestra molt d'amor i comprensió però reparteix les vergassades a doio amb encert, amb justícia. Per exemple, copiem: «la idea més elevada i més plàstica d'una

monja corpresa per Jesús infant, no arriba a valer el nen normal parit per una mare».

Ja al començar adverteix que «la inquietud ciutadana és prople d'apòstols, d'homes de cor... en els demés no passa d'ésser verbositat, una ganyota, un geste.»

Parlant dels Professors, extractem conceptes tan saborosos com els següents: «per formació han de ser models de quietud. Generalment forzn nens prodigis, bons estudiants després, es doctoraren i feren oposicions, és a dir, varen exercitar-se en magnès exercicis de mesquinesa... I aquesta empremta la conserven en tots els actes de la seva vida, adhuc en la íntima. Que ho preguntin a les seves dones! diria Nietzsche! Quina renúncia entre companyis! Solament és major en els Capítols on se brega amb furia cristiana.»

Al referir-se a la educació ística fa remarcar que a Espanya s'ha cregut que la salut és de procedència divina i que el cel la suministrava i administrava a caprici, sense que Phome hagués de fer altra cosa que resignar-se, si per sort no li toqués salut.

El capítol dedicat a l'estudi de l'educació de la sensualitat és el que més decissió i ferm anhel de veritat demostra. Ja remarca la extranyesa de que es faci fonedís en els Congressos d'educació tan interessant problema. Els recatats, els pudorosos, creuen que no parlar-ne és millor. Però sí és la suprema raó, la única raó de la nostra existència, com arrearconar-la, abandonar-la o pretendre trabar-la!

I s'explicita: «Sensualitat exigeix entusiasme, passió, amor. Per obra sensual estem en el món i per obra sensual hi venim; éssent el nostre comès més sant i més elevat, el més sensual de tots els deures, el més sensual de tots els plaers — Debades hom vol revestir aquesta sensualitat d'abstraccions i beneiteries. La mateixa Església catòlica, en ses subtilitats no assolí trobar la fórmula. Cal crear fills per el cel, aques.s fills són concebuts amb tota sensualitat. Sinó, no hi hi fills i vobren els educadors solters.»

I afegix: «La iniciació en Art és el millor mitjà d'educar la sensualitat. A Espanya és molt necessari crear sensualitat i conduir la pòquíssima que hi ha; No' hi ha poble menys sen-

sual. És sobri, resignat, contentde sa pobresa, satisfet de la seva miseria. — I què direm d'aquestes ganyes de pseudo sensualitat presenciades pels carrers! Passa una fembra i n'hi ha prou amb que vagi ben calçada perquè trobi joves que fan el ruc. Tranquillitzeu-vos. No passa res. Sortadament per ells, aquests joves no seran posats a prova. Extracta d'una manie, d'un afany d'exterioritzar o per millor dir, d'inventar, perquè hom no pot exterioritzar allò que no té.»

En els capítols dedicats als tècnics dels negocis el bisturi de l'autor segueix definitiu les nafres cercant la carn viva, per tal de provocar la reacció guardadora.

Precisament l'Elogi de la inquietud representa tota altra cosa que una veu negativa. Posa de relleu els mals per assenyalar remei, per esperonar voluntats, per despertar les consciències dels homes quietes i rutinaris, dels porics de la vida que esperen a l'aiguat en el fons del seu parany les migrades preses per satisfer la voracitat burocràtica.

I sab fer-ho de fairsó intel·ligent i original sense cap regust

del fumisme americà propi de la literatura anomenada estimulante. Aquí l'autor té una visió plàstica i directa de la realitat social: l'observa, l'analiza sense pietat però amb plenitud de consciència i sentit de responsabilitat, tractant d'adaptar els ràpids ritmes del món avençat a les característiques indígenes.

Si bé és cert que fins ara ens havem complagut en fer l'elogi del llibre, prologat per l'il·lustre company Ferrán de los Rios, voldríem la comprovació de l'exactitud del nostre judici. I altra mitjà millor ningú el trobaria sinó llegint-lo enter.

Veurà que no és pas un esquitit partidisme la raó de nostres dictats. El Sr. Winter ha introduït el graciós mot de *aforquament*, per designar l'especial estat dels lectors autèntics de A B C, però heu's-aquí el paragraf adreçat al Socialista i al Comunista:

«Periòdics violents, manegen sempre els mateixos tòpics. La violència és uniforme. El lector violent sab que les amenaces no es compliran, que l'apelació al poble s'ha fet ja durant molts anys en molts números. I el violent resta quiet amb un pes-

simisme tant buit com l'optimisme dels *aforquats*».

També podem fer-li retret, sense blasmar-ne l'intenció, del seu parlar de matèries pedagògiques, que són extremadament vidrioses; i contra opinió massa corrent, exigeixen molta preparació i tacte. Si el Sr. Winter no hi parla com fa el vulgus, assimilant la Pedagogia als toros o al fut-bol, és perquè recorda als seus bons Mestres.

Per altra banda, prou veiem el difícil que és excel·lir en tota l'extensa revista de valors humans feta amb el ferm propòsit de pugnar amb hipocresies i rufines, per exemple l'orientació de la joventut. Els homes de bona voluntat devem agrair una publicació com la ressenyada.

Manuel Galés.

Què fas pel millorament de la nostra societat? Com contribueixes al manteniment de la premsa socialista i obrerista?

DE COL·LABORACIÓ

El Cooperatisme

Un dels factors que més poden contribuir a la desitjada transformació social és, sens dubte, el cooperatisme.

Si la majoria dels treballadors es donguessin compte d'allò que per mitjà de les cooperatives obreres de consum pot fer-se i en fossin socis, veurien com la qüestió social pot prendre tot un altre aspecte sense cap classe d'esforç, contribuint a alçar la societat nova a mesura que aniria desapareixent la vella.

S. Barcelona hi ha un centenar de cooperatives que unes amb altres compten un centenar de socis, els quals, suposant a raó de cinc individus per família, venen a gastar per menjar i beure, al menys unes quaranta pessetes setmanals—tindrem que 10.000 socis a 40 pessetes setmanals, durant cinquanta dies setmanals que té l'any, faran una despesa anual de 20.800.000 pessetes per queviures. I bé; d'aquestes pessetes deduïts «gastos de tota mena»—local, llum, dependència, contribució, etc.—en retorna als socis un excés de percepció—algú en diu benefici—d'un cinc per cent del consum fet, representant 1.040.000 pes.

Veritat, amable company que llegeixes, que és una quantitat que fa goig? Doncs això no són contes, no; això són realitats. I si en lloc d'ésser deu mil els associats, fossin els dos cents mil obrers que pel cap baix hi ha a Barcelona, compta amic, compta tu mateix i pots l'escriuràs en veure la suma de pessetes 20.800.000—vint milions vuit centes mil—que, com a mínima, quedarien anualment en poder de la classe treballadora, les quals podrien servir per la fundació i manteniment d'escoles i biblioteques que, alhora que preparessin la formació de les noves generacions poguessin elevar el nivell cultural del poble. I encara n'hi hauria per l'instal·lació de tallers i indústries destinats a produir i confeccionar allò que avui produïm i confeccionem a compte del capitalisme i que nosaltres mateixos consumim.

Quin bell camí per la capacitat dels obrers pel compliment de la seva missió històrica! Qui hi haurà preu inconsistent per oposar-se a aquesta magna obra renovadora, tillant-la despectivament de «reformista»? És que per ventura el cooperatisme exclou la possibilitat de cap altre instrument d'emancipació dels treballadors.

Però ja fa segles que fou dit: els homes tindran ulls i no hi veuràn.

B. Farré

Els nostres lectors no han d'oblidar que aquest número de JUSTÍCIA SOCIAL ha estat revisat per la censura militar.

Noves i documents

BARCELONA.—Reorganització dels marmelletes

Una convocatòria feta per la Societat d'Oficis Varios de Barcelona als obrers marmelletes reuñí últimament bon nombre d'aquests al seu estalge social.

En la reunió es donà lectura dels reglaments dels quals s'haurà de regir el nou sindicat de l'ofici que s'acordà reconstituïr, on es consignà que l'expressada entitat formarà part de la «Unió General de Treballadors».

Del nou organisme fundat el diumenge últim formen part—segons les nostres notícies—la gran majoria d'obres de l'ofici.

La artística culinària

Una de les organitzacions obreres de Barcelona que compta més anys d'existència és la societat de cuinera denominada «La Artística Culinària». Fundada allà per l'any 88 del segle últim, aquesta entitat ha portat a cap una tasca altament plausible, canviant totalment la manera d'ésser i de pensar de la classe, a la que ha donat consuecència i un alt sentiment de dignitat, del qual abans careixia en gran manera.

Gràcies a «La Artística Culinària», els cuiners, que abans eren tractats dels patrons sense cap consideració i sotmesos a tota classe d'humiliacions, han adquirit el mateix respecte de que gaudeixen els obrers conscients a la vegada que han conseguit importants millores morals i materials.

Durant més de trenta anys la major part dels cuiners de Barcelona han sigut socis d'aquesta entitat, que fou dissolta per caaccions lamentables d'organitzacions obreres mal orientades. Però tan bon punt les circumstàncies foren propícies, novament es reorganitzà «La Artística Culinària», que compta avui amb un número important de socis i no tardarà, indubtablement, en tenir a tots els que es dediquen a les arts de cuina.

Entre altres millores establertes per la Societat, figura la de l'establiment d'una mutualitat per l'auxili dels malats i dels sense-feina. Els socis aboneu mensualment una quota de cinc pessetes; quatre pel fons de la Mutual i una per la Societat.

Amb un any que cotitzen d'aquesta forma, la Secció Mutuel compta amb unes set mil pessetes, amb les quals començarà a abonar als malats i parats un setmanal de 35 pessetes durant els mesos de desembre, gener i febrer, que són els més dolents per l'ofici. I a mida que els cabals vagin augmentant, aquest auxili es farà extensiu a altres mesos fins aconseguir que en els casos de malaltia i atur forçós tots els socis tinguin segur un setmanal de 35 pessetes.

Conferència Hugué

A l'Agrupació Socialista, davant d'un nombre audaciós, el seu president, el company Hugué, donà una interessant conferència dissertant sobre la tècnica de la «Unió General de Treballadors» i exposant els resultats assolits, en benefici del proletari, per la seva obra de solidaritat. El company Hugué fou molt aplaudit i felicitat.

MATARÓ.—Diada Mutualista

A l'«Aliança Mataronesa» fou celebrada pocs dies ha una gran diada mutualista, en el curs de la qual es celebrà un important mitin, on el qual parlaren, entre altres, el Doctor H. Ricart Solé, el president de la Secció Mutualista del Centre de Dependents de Barcelona, Antoni Vallejo

Capdevilla, l'advocat Bladi, Gascó i el nostre company M. Serra i Morot.

En Serra i Morot fou una completa exposició del mutualisme, del qual troba manifestacions en totes les bones obres humanes i al qual considera com una fase del socialisme. Comentà un passatge de Kropotkin, per a deduir-ne la pura i generositat del mutualisme. Feu la història d'aquest moviment i ponderà la perfecció que assolix en les organitzacions actuals. Per probar això darrer, enumerà les condicions del gran edifici, dependències i instal·lacions de l'«Aliança Mataronesa», de tot el qual resultà, digué l'orador, que la mortalitat de Mataró ha minvat en proporció a altres poblacions, mercès al mutualisme de «L'Aliança».

GRAN BRETANYA.—Resultat definitiu de les eleccions

Dels 49.193.754 electors que sumen conjuntament Anglaterra, Escòcia i Wales, vuit milions són dones. En les eleccions del 6 de desembre varon ésser emesos 1.407.773 sufragis repartits com segueix:

Unionistes (conservadors) 5.418.800
Labsristes (socialistes) 4.460.030
Lliberals 4.293.404
Altres parlits 226.759

Manca la elecció de la Universitat de Oxford (dos diputats) i de la de Wales. A West Derbyshire varen suspendre les eleccions a causa de la mort d'un dels candidats. Dels 615 diputats, n'hi han, doncs, 611 elegits, o sigui, 254 conservadors, 193 socialistes, 157 liberals, 4 independents, 2 nacionalistes irlandesos i un sin feiner. Aquests tres darrers corresponen a districtes del Ulster, al Nord d'Irlanda.

Han sigut derrotats els següents ministres: Barbow, del Treball; Sanders, d'Agricultura; Elliot, secretari de Sanitat d'Escòcia; Watson, lord-advocat d'Escòcia; Davidson, canceller del ducat de Lancaster; Boyd-Carpenter, pagador general i Fird, lord del Tresor.

De les 31 dones que es presentaven, vuit han sigut elegides, tres d'elles laborsistes: Mrs Margaret Bondfield

Pel número pròxim

Els escèptics

Per Cristòfor de Domènec

La valor de creació en l'obra d'art

Per J. Llorens i Artigas

Lloa Civil al Secretari

Per Cot de Reddís

CRISTIANISME I DEMOCRACIA

per Justus

SINDICALISME I DEMOCRACIA

Per Josep M. Tallada

Del nostre petit món intel·lectual

Articles de Gabriel Alomar, Serra i Morot, Dr. J. Amorós, Dr. Rofes, R. Campalans, Joan Fronjosà, Dr. Montanyà, Galdrío i altres.

per Northampton, Mrs Susan Lawrence, per East Ham i Mrs Dorothy Jewson, per Norwich.

El conservador amb respecte al Parlament anterior, han perdut 91 llocs: els socialistes n'han guanyat 49 i els liberals, 2, nacionalistes i sin feiner irlandesos estan iguals.

Yves-agui l'augment constant que ha obtingut la representació socialista en la Cambra dels Comuns:

Des de 1900 2 diputats 42.000 vots
> 1906 29 > 323.195
> 1910
(Gener) 40 > 505.500
> 1911
(Dbr.) 42 > 570.802
> 1918 72 > 2.244.944
> 1922 142 > 4.236.733
> 1923 193 > 4.468.030

En eleccions parcials verificades des de novembre de 1922, els socialistes havien guanyat dos llocs més. La representació socialista passa doncs de 14 diputats a 103, gairebé la tercera part del Parlament britànic.

La derrota del Govern britànic no solament representa el fracàs més manifest del proteccionisme en el país lliure—també per excel·lència, sinó també l'augment inaudit de les forces proletàries. Cal remarcar que els socialistes no tenien cabals per a portar a cap la propaganda electoral i que el Labour Party arrossega un deute considerable provinent de les eleccions de 1922. El Govern de Mr. Baldwin es refugia de la penúria econòmica del partit obrer i al bé això pot haver restat qualque victòria als nacionalistes, en general les masses proletàries de la Gran Bretanya han completat llur deure i han donat una esplèndida lliçó als obrers de tot el món.

La victòria dels obrers britànics és la nostra victòria. Constatem els excel·lents resultats d'aquesta lluita democràtica amb una satisfacció tan viva que difícilment podríem sentir-la major si la victòria s'hagués produït en la nostra terra. El sà internacionalisme nostre ha trobat en aquestes hores de desconsort i de tristesa la més alta i generosa compensació.

Els sense feina

La xifra dels obrers desocupats minva satisfactoriament sense necessitat del proteccionisme preconitzat per Mr. Baldwin. Les xifres asenyalades en 3 de desembre en tota la Gran Bretanya, eren 1.194.700, o sigui 291.178 menys que en primer de gener d'aquest any. Dels que es troben actualment sense feina, 901.200 són homes, 35.440, nois; 225.600 dones i 32.500 noies.

ESTATS UNITS.—Finances públiques

El port anyal del Secretari del Tresor anuncia que mercès a una rigorosa restricció de despeses, el deute nacional ha disminuït en la xifra de 613.674.000 dollars.

Amb tal motiu el secretari proposa al Parlament, que es faci una disminució de 300 milions de dollars en la quantia dels impostos indirectes i que es baixi l'import sobre les grans roudes en un 50 per cent.

Governador emprazonat

El Governador de l'Estat d'Indiana, Mr. Warren McGray, ha estat emprazonat amb la inculpatió de falsetat i estafa. Un ha any dels seus lous assenyalava un actiu de pocs milers de dollars i un passiu de 2.682.000.

El Senat de l'estat de Oklahoma ha destituït per una acusació de malversament de cabals públics, al governador Mr. Wilton. Amb aquest, són deu els governadors d'estats nord-americans que han caigut en l'espai

de poques setmanes sota la grapa de la Justícia. I cal saber que no representava en l'ordre polític i social el governador d'un estat americà, car que s'obté per elecció popular i 16 funcions assimilades a les d'un president de república.

Veuu-seu un país que sense dictadures civils ni militars logra tenir una administració escrupolosa i perseguiu sense contemplacions als governants prevaricadors. És una de les taxes vindicacions dels tan denigrats sistemes democràtics.

AUSTRIA.—Sense feina

També a l'Austria, sota la influència dels socialistes triomfants, es nota una disminució considerable en el nombre d'obres desocupats.

A darrers de febrer, aquesta obra sense feina, eren 167.417, a darrers de setembre eren 79.546 i a darrers d'octubre, 75.842. A Viena i a les seves rodalies les xifres corresponents als expressades dades eren 97.800, 54.899 i 50.351. Pot dir-se, doncs, que fora de Viena, gairebé no queden obrers sense feina a l'Austria.

Vaga de comunicacions

Reclamant un augment en llurs salaris, s'han declarat en vaga els empleats de Correus i Telègrafs. Les associacions d'empleats de l'Estat han declarat que estaven al costat dels vaguistes disposats a practicar la més completa solidaritat.

Es possible que si no es conseguís una solució prompta i satisfactòria, aquesta vaga sigui la causa de la dimissió del canceller d'Austria, el bisbe, Monsenyor Hopel.

ITALIA.—El vot femení

La comissió de 18 diputats presidida per Giolitti que havia de redactar un projecte de participació femenina en les llistes del sufragi, ha terminat els seus treballs.

Segons aquest plan tindran vot en matèries administratives les dones condecorades amb la medalla de mèrita de guerra que són unes 50; les condecorades amb medalla de valor civí que són unes 200; les mares dels soldats morts a la guerra que tenen instrucció elemental, que sumen unes 500.000; les que sabent d'escriure i llegir, paguen almenys 40 lires anuals d'impostos directes les quals sumen unes 2.400.000 i totes les que paguin impost immobiliari que sumen unes 1.700.000.

PARÍS.—Confederació Internacional de Treballadors Intel·lectuals

Repentment s'ha celebrat a la Sorbona un Congrés iniciat per la «Confederació de Travailleurs Intellectuels de France» S'acordà per unanimitat la fundació d'una «Confederació Internacional de Treballadors Intel·lectuals». Per a la pròxima reunió, s'adoptaren pel seu estudi els punts següents: Reconeixement universal de la propietat de l'intel·lecte i especialment de la propietat científica i la seva duració i protecció. El dret moral dels artistes a llurs obres. Institució d'una enquesta internacional sobre els empleats funcionaris i la seva situació moral. Utilitat científica. Protecció de títols. Col·locació internacional dels intel·lectuals.

El senyor Paul M. Turull, portà en el dit Congrés la representació de la «Associació de Periodistes de Barcelona».

RUMANIA.—La reforma agrària

El ministre d'Agricultura, Constantinesco, contestant a una interpellació en la Cambra de diputats relativa a les expropiacions de terres i llur atribució als pagessos que les conreen, ha manifestat que la Societat de les

Nacions, en examinar les condicions dels propietaris conreus, no pugui demostrar la correcció dels premisses emprades pel Govern Rumanès.

El ministre de Justícia ha fet un informe dels magistrats superiors considerant que les expropiacions de terres i llur entrega als pagessos i pagessos a llur realització a un arreu de societat amb la llei. El qualque abans s'havia comès, aquest ha sigut desobert i corregit.

Es lloa la intenció del Govern Rumanès en aplicar la llei de expropiació als grans propietaris que possen més de tres hectàrees de terres que conreen. Els beneficis obligatoris són ja considerablement augmentats i a mesura que l'expropiació s'organitza particularment en que es retorni a la producció de fruits de la terra.

Correspondència administrativa

Madrid.—S. E.—Rebudes 8 pes. acceptat un any.
Temes.—J. R.—Idem 6 id. id.
Zaragoza.—A. R.—Idem 10 id. id.
València.—C. R.—Idem 10 id. id.
Tordes.—M. S. i M.—Idem 10 id. id.
Malaga.—F. A.—Idem 10 id. id.
Catala.—G. R.—Idem 10 id. id.
Riba.—M. A. S.—Idem 10 id. id.
Malaga.—L. V.—Idem 10 id. id.
Hospital.—J. P.—Idem 10 id. id.
Figueras.—J. P. R.—Idem 10 id. id.
Villar de Bell.—F. P. N.—Idem 7 id. id. novembre.

SETMANARI SOCIALISTA
Justicia Social
2.ª época
CIÈNCIES - LITERATURA - ARTS
REDACCIÓ:
Carrer del PE, 11 - BARCELONA
ADMINISTRACIÓ:
Marçal Badia, Llorens, 13 - REUS
REDACTORS I COL·LABORADORS:
Gabriel Alomar - Serra i Morot - Josep Coma - ...
PREUS D'ABONAMENT:
A Catalunya:
Trimestre, 7'50 pes. - Mig any, 4'50 pes. - Un any, 8 pes.
JUSTICIA SOCIAL és l'únic periòdic socialista que es publica a Catalunya. Té el deure d'afadar-lo.
SUSCRIVIU-VOS-HI
personalment a la redacció o a l'administració, o bé transmetent l'import de l'abonament a l'Administrador, amb segells de correu, gir postal, etc.
Esp. Balmes-Llorens, 13-REUS

Folletons de JUSTÍCIA SOCIAL
22 Desembre 1923

DOCTRINES SOCIALISTES
N.º 5
PEL CAMÍ DE L'ALBA:
BREVARI SOCIALISTA

NOTA DE L'EDITOR: Dificultats derivades del règim de premsa censura són la causa que a vegades hagi sortit el periòdic amb una correcció no tan acurada com voldríem. Per ço que al Brevari socialista de la Justícia, s'han començat a fer incòmodes i paragrafs sense sentir. Confieu que el lector perdona les deficiències i tindrà el gust d'annunciar-li que des d'ara en endavant la publicació de la Justícia de l'Alba es farà en forma de folletó que es podrà a l'abast de totes les Justícies.

Justícia

Des de que vens amb mí, llegeixes en els teus ulls la pregunta inquietant: A on és la justícia? Que és la justícia?

Has vist com la llibertat era la perspectiva d'amples camins que conduïen a tots indrets. Has vist que la democràcia era la col·laboració, la realització, en comú, del bé comú. Has endevinat que la fraternitat era la cohesió, el lligam íntim d'aquestes realitzacions. I t'ha sorprès que uns homes en nom de unes idees s'hagin vist amb cor d'atacar les essències de la llibertat, de la fraternitat i de la democràcia. Però més sorprèn de veure que aquests mateixos homes es considerin els dispositaris de la justícia. Sort que la justícia és alta i pura i no descendeix graciosament a cobrir les vergonyes d'aquells que vanament l'invocuen.

Se'n diu justícia del normal desplegament i aplicació de la llei. Però la qualitat d'ésser just segons les convencions humanes no és res més que la representació de l'automatisme i de l'absència de poder mental. Cal, en primer terme, saber si és justa la llei. Perquè justícia és principi i fi. És aspiració i acció a la vegada. És també actitud,

hàbit, direcció. És, demés, motiu, aire, ambient, atmosfera, llum.

Justícia vol dir equitat. Amic meu, para ment en això! No escarria que digníssim: «Esforscem-nos; superem-nos». T'haig de dir: «Desvetlla't; deixonda't! Posa en moviment i en tensió la teva potència substantiva. Hi veus clar? És sense dolor i violència que comprens el camí de la vida i les altes destinacions humanes? Si és així, seguim. Si no, renuncia al viatge i retorna a les tenebres, perquè sense comprensió no hi ha equitat i sense equitat no hi ha justícia possible.»

Justícia vol dir rectitud. Escolta bé, Amic ja saps que, per a ésser recte, cal ésser sever amb sí mateix. La severitat en el judici de la conducta pròpia, no exclou l'amor a sí mateix, l'amor propi, ans bé, l'imposa. I el judici sobre la conducta del pròxim reclama així mateix l'amor al pròxim. Per això la ciència popular va tancar en un senzill aforisme l'ample concepte de la rectitud: «Ço que no vulguis

per tu, no ho vulguis per ningú». Per això el just, l'equitatiu, el recte, examina, medita, i quan falla, perdona.

La justícia és el més ideal i el més objectiu que es coneix. És la més alta cohejança dels homes i és llur emanació i exposició més autèntica. Aquell que va escriure en el portic del magisteri social, «Justícia, llei suprema», volia dir que a través de les centúries quedaria consignada la capacitat dels homes per a la vida superior en el concepte i visió que de la justícia poguessin tenir les successives generacions.

Nosaltres, Amic meu, serem justos perquè serem generosos. Com que no tenim llei ni doctrina, res no s'oposa en les regions del nostre esperit a que la justícia ho envaïxi tot. Res no ens veda tampoc de cercar la justícia immediata. Podem, com el quart Rei d'Orient—oblidat per les sagrades escriptures—ésser advertits per un presentiment inefable de que en algun lloc de la terra ha començat a clarejar l'albada del Bé i de la Gràcia, i

com ell, sortir de casa amb les nostres millors ofrenes; i si ell va entretenir-se pel camí a carar les nafres dels que trobava i va arribar a la Ciutat Santa pobre i despulat, al cap de trenta tres anys de viatge,—el mateix dia i a la mateixa hora que el Senyor, en la creu, oferia el seu esperit,—nosaltres que sortim avui vers la via infinita, complirem com el rei llegendari la nostra missió essencial lluitant i sofrint per la justícia en cada lloc on la trobem ultratjada, encara que sapiguem d'arribar tard al nostre destí i encara que sapiguem que no hi podem arribar mai.

I ara no et neguïtis més per a saber a on trobaràs la justícia. No pot ésser lluny de nosaltres. De segur que vetlla com una llàntia secreta a dintre nostre i aclareix dolçament el nostre camí. Per això nosaltres sabem fer d'ella una norma, una regla i una funció establiment una bella harmonia entre la nostra idealitat i la nostra conducta. Ella assolirà donar-nos l'anhelada qualificació en la gran

lluita que per un impuls irresistible hem començat. Ella ens dirà si som en el punt estratègic per a obtenir la victòria en aquest punt invulnerable que en diuen «encert». Si hi som, si tenim la inequívoca sensació de que encertem, no temis ni defalleixis. Pots estar segur que la justícia ens guiarà ens acompanya.

M. Serra i Morot

(Signat)

Obrers del camp!
Llegiu i propagueu
«LA TERRA»
SETMANARI POPULAR
PORTAVOCS DE LA UNIO DE BASAIBES DE CATALUNYA
Es publica cada dissabte. 15 ptes.
Redacció i Administració: Carrers, 17.ª
BARCELONA